

Jaarverslag Meldpunt Misbruik 2014

INHOUD

PAGINA

1. Van het bestuur	3
2. De kerk hoort een veilige plek te zijn	4
3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?	5
4. Belangrijke ontwikkelingen	6
5. Het Meldpunt in de media	7
6. De cijfers spreken	7
7. Toekomstplannen	8
8. Financieel overzicht	9

Stichting Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties is een initiatief van de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Contactgegevens:

I: www.meldpuntmisbruik.nl

E: info@meldpuntmisbruik.nl

M: Vertrouwenspersoon: 06 81 08 01 17

Communicatie & preventie: 06 20 05 44 52

1. Van het bestuur

Hierbij ontvangt u het verslag van de Stichting Meldpunt Misbruik in Kerkelijke Relaties over het jaar 2014. Met dit verslag informeren wij u over de werkzaamheden van het Meldpunt. Het jaar 2014 kenmerkt zich door de bredere bekendheid die het Meldpunt in kerkelijke kringen geniet. U kunt in het verslag lezen over de aansluiting van de Hersteld Hervormde Kerk en over de plannen van de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland om zich eveneens aan te sluiten. Daarbij groeit de aandacht voor preventie van misbruik in kerkelijke relaties binnen onze kerken. Het aantal vertrouwenspersonen stijgt gestaag en we zien we steeds meer netwerken van vertrouwenspersonen ontstaan.

Ons beeld van de kerk is een plaats, een schuilplaats waar het veilig is voor alle mensen, jong en oud. Zover is het helaas nog niet en daarom hopen wij dat het zo noodzakelijk werk dat door de medewerkers van het Meldpunt verricht wordt, de komende jaren door kan blijven gaan. Als bestuur hebben we grote waardering voor onze medewerkers, voor hun voortdurende inzet, hun zorgvuldigheid en hun professionaliteit. Wij bidden onze God of Hij medewerkers en bestuur kracht, zegen en gezondheid wil geven bij hun werk.

Medewerkers Meldpunt.

Hulpverlener en vertrouwenspersoon van het Meldpunt is mevrouw C. de Ruyter. Zij is tevens de spil van de interne vertrouwenspersonen en zij verzorgt gastlessen bij verschillende opleidingen. Mevrouw I. van Dongen is voorlichter en communicatieadviseur. Ook op haar werd vaak een beroep gedaan en mede door haar inzet en bewogenheid kwam de map Veilig Jeugdwerk tot stand. Daarbij is zij in 2014 een kundig gesprekspartner in contacten met andere kerken gebleken. Mevrouw de Ruyter en mevrouw van Dongen zijn op elkaar ingespeeld en vullen elkaar goed aan. We hopen dat Het Meldpunt nog lang van hun diensten gebruik zal kunnen en mogen maken.

Bestuurssamenstelling.

In het bestuur zijn de drie kerken vertegenwoordigd:

Mevrouw E.M. de Boer-Bouwmeester is voorzitter. Zij vertegenwoordigt de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt.

De heer W. Vrijmoeth is penningmeester en vertegenwoordigt de Nederlands Gereformeerde Kerken.

Mevrouw S. Rustenburg-van de Poppe is secretaris. Zij zit namens de Christelijke Gereformeerde Kerken in het bestuur.

In december 2014 is besloten dat in het jaar 2015 vanuit de Hersteld Hervormde Kerk ds. R.W. Mulder als toehoorder bij onze vergaderingen aanwezig zal zijn.

Bestuursvergaderingen.

Het bestuur vergadert eenmaal per kwartaal. Tijdens de bestuursvergaderingen zijn ook beide medewerkers aanwezig. Zowel medewerkers als bestuursleden brengen agendapunten in. Daarnaast komen de bestuursleden eenmaal per twee jaar bij elkaar om het beleid te evalueren en zo nodig nieuw beleid te maken. Eenmaal per 1 ½ jaar wordt met de medewerkers een functioneringsgesprek gevoerd. Bestuur en medewerkers maken deel uit van het SSMKR (Samenwerkingsverband Seksueel Misbruik in Kerkelijke Relaties - voorheen Harderwijker Beraad).

De begroting voor de komende jaren en de financiële verantwoording van het jaar 2014 zijn opgenomen in het hoofdstuk Financiën.

Namens het bestuur,
S. Rustenburg-van de Poppe, secretaris

2. De kerk hoort een veilige plek te zijn

We starten dit jaarverslag met een belangrijke gebeurtenis die plaats vond in de laatste maand van het jaar 2014. Op woensdag 10 december 2014 hebben 26 kerkgenootschappen, op initiatief van de Raad van Kerken, een gezamenlijke verklaring ondertekend waarin zij grensoverschrijdend gedrag afwijzen en beloven maatregelen te nemen met het oog op preventie. Met het ondertekenen van deze verklaring laten de kerken zien dat een veilige kerk niet een zaak is van goede voornemens. Met deze verklaring plaatsen de kerken zichzelf in de actie stand. Veiligheid ontstaat namelijk niet vanzelf. Daar moet je blijvend aan werken!

De verklaring luidt als volgt:

- gezamenlijke verklaring van kerken in Nederland -

Kerken horen een plek te zijn waar mensen zich veilig kunnen voelen en waar ze veilig zijn: jong en oud, gemeenteleden/parochianen en bezoekers, vrijwilligers en beroepskrachten.

Wij, christelijke kerken in Nederland, erkennen dat die veiligheid ook in onze kringen in het geding was en is, dat ze voortdurende aandacht en preventie vraagt. De kerken nemen de nodige maatregelen.

We veroordelen alle vormen van grensoverschrijdend gedrag, waarbij in pastorale of andere relaties misbruik wordt gemaakt van macht. Met name denken we aan seksueel misbruik en geweld, dat kwetsbare, veelal jonge mensen voor het leven kan tekenen. Dit onrecht tegen de medemens noemen wij zonde: het is kwaad in Gods ogen.

We weten ons ertoe geroepen in eigen kring dergelijk misbruik tegen te gaan. Waar we het tegenkomen in pastorale relaties nemen we passende maatregelen. De slachtoffers ervan zeggen we onze betrokkenheid toe.

We achten het, ook jegens hen, onze plicht er alles aan te doen dat de kerk werkelijk voor ieder een veilige plek is.

Als kerken willen werken aan veiligheid in de gemeente, is openheid over dit onderwerp noodzakelijk. Als het onderwerp bespreekbaar is in de gemeente kunnen afspraken gemaakt worden, kun je samen werken aan gedragscodes en zo een veilige omgeving creëren.

We zijn blij en dankbaar dat in het jaar 2014:

- slachtoffers en / of de omgeving het Meldpunt wisten te vinden voor steun en advies;
- het Stappenplan Veilig Jeugdwerk gepresenteerd is aan de kerken;
- de Hersteld Hervormde Kerk toegetreden is tot het Meldpunt Misbruik;
- gesprekken zijn gevoerd met de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN) over toetreding in 2015;
- gemeentebegeleiders aan 13 kerkenraden begeleiding hebben kunnen geven;
- de pool van gemeentebegeleiders is uitgebreid van één naar drie;
- het aantal vertrouwenspersonen is gegroeid van 275 naar 296;
- scholing en toerusting aan vertrouwenspersonen kon plaatsvinden.

3. Wat heeft het Meldpunt bereikt?

Advies en ondersteuning slachtoffer

Het Meldpunt ondersteunt slachtoffers en adviseert en begeleidt hen bij het maken van verdere stappen. Een slachtoffer van misbruik kan bij het Meldpunt haar / zijn verhaal kwijt, een melding doen of begeleiding vragen bij het indienen van een klacht. We volgen daarbij de wens en het tempo van het slachtoffer. Dit is soms een intensief traject, waarbij ook hulpverlening ingeschakeld kan worden. In 2014 is het Meldpunt 39 keer ingeschakeld voor advies en begeleiding, zowel van slachtoffers als van kerken. Zie hoofdstuk 6: De cijfers spreken.

Advies en ondersteuning kerkenraad

Als misbruik bekend wordt heeft dit ook gevolgen voor de kerk. Als dader en slachtoffer lid zijn van dezelfde kerkelijke gemeente ontstaat een complexe situatie. Het protocol is een belangrijk document voor kerken die geconfronteerd worden met (signalen) van misbruik. Het Meldpunt adviseert kerkenraden en vertrouwenspersonen bij het doorlopen van het protocol. Het Meldpunt speelt in toenemende mate een rol in de begeleiding van het proces en de communicatie met de (kerkelijke) omgeving van het slachtoffer. Het Meldpunt adviseert om in die situatie altijd een gemeentebegeleider in te schakelen.

De kerkenraad is verantwoordelijk voor de veiligheid in de gemeente. De uitoefening van die taak kan de kerkenraad uitbesteden aan de vertrouwenspersoon. Daarbij behoudt de kerkenraad de eindverantwoordelijkheid. De kerkenraad is initiatiefnemer van het beleid en verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan.

Het Meldpunt heeft diverse kerkenraden ondersteund door voorlichting, advies en informatie.

Gemeentebegeleider

Als seksueel misbruik door een kerkelijk functionaris bekend wordt, komt een gemeente in een bijzonder complexe situatie terecht. Het Meldpunt adviseert vaak al bij een eerste telefooncontact door een kerkenraadslid om spoedig een gemeentebegeleider aan te trekken. Wanneer dat ook gebeurt dan is de gemeentebegeleider er snel bij om te helpen de zaken te ordenen en in regie te brengen. De gemeentebegeleider verstrekt informatie en geeft advies hoe te handelen. Hij begeleidt vaak de regiegroep in de eerste fase. Wanneer de zaken in regie zijn, trekt de gemeentebegeleider zich terug en is nog ter consultatie beschikbaar. Een gemeentebegeleider werkt onder verantwoordelijkheid van de kerkenraad.

In 2014 zijn 13 gemeenten ondersteund door een gemeentebegeleider. Van de meeste van deze gemeenten was de begeleiding in 2013 of zelfs 2012 gestart. In 11 van deze gemeenten is de begeleiding in 2014 afgerond.

Begeleiding kan zich beperken tot enkele telefonische en/of e-mail contacten. Andere gemeenten verlangden een langduriger begeleiding, langer dan een half jaar. In de meeste gevallen komt begeleiding van de gemeente tot stand op advies van het Meldpunt. Soms weten gemeenten een gemeentebegeleider rechtstreeks te vinden. In alle gevallen vindt er terugkoppeling naar het Meldpunt plaats.

Het aantal gemeentebegeleiders is uitgebreid en bestaat in 2014 uit een pool van drie personen.

Scholing interne vertrouwenspersoon

Opnieuw is het aantal vertrouwenspersonen dat in de kerk actief is, gestegen. Het Meldpunt Misbruik heeft 296 personen geregistreerd die in de kerken de functie van vertrouwenspersoon vervullen. Naast eerste aanspreekpunt vervullen de vertrouwenspersonen een belangrijke rol bij preventieactiviteiten en het invoeren van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk.

Het Meldpunt verzorgt scholing voor de vertrouwenspersonen. In 2014 is vijfmaal de cursus IVP (Interne VertrouwensPersoon) gegeven. In deze cursus van vier dagdelen worden vertrouwenspersonen toegerust op het gebied van kennis over (de gevolgen van) seksueel misbruik, preventie, communicatie, persoonlijke vaardigheden en het opzetten van een netwerk voor intervisie en overleg.

Toerustingsdag

De toerustingsdag voor vertrouwenspersonen, van 22 november 2014, staat geheel in het teken van de Veilige Kerk. In een viertal workshops worden diverse stappen uit het Veilig Jeugdwerk uitgewerkt. De ruim 100 deelnemers kunnen met praktische informatie weer verder werk maken van veiligheid in de eigen gemeente.

Gastlessen

Het Meldpunt Misbruik verzorgt in 2014 gastlessen op de Theologische Universiteit in Kampen en de CHE in Ede. Deze lessen hebben een tweeledig doel:

1. De studenten die worden opgeleid voor een beroep als predikant of kerkelijk werker nemen kennis van de relevante aspecten t.a.v. seksueel misbruik in kerkelijke relaties.
2. Deze aspecten nemen de studenten mee in hun ontwikkeling als beroepskracht. Als zij zich bewust zijn van hun positie als kerkelijk functionaris, hun verantwoordelijkheden en hun kwetsbaarheid dan zullen zij 'maatregelen' nemen om hun beroep zo zuiver mogelijk uit te voeren. Op deze wijze wil het Meldpunt de veiligheid in de kerken bevorderen.

4. Belangrijke ontwikkelingen

Veilig Jeugdwerk

Veel energie is gestoken in het ontwikkelen van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk. Samen met de jeugdorganisatie CGJO en in goede samenwerking met JOP, de jeugdorganisatie uit de PKN, is het Stappenplan Veilig Jeugdwerk aangepast aan de kerkelijke setting. In februari 2014 is in vier regio's het Veilig Jeugdwerk gepresenteerd aan de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Gemeenten kunnen in elf stappen aan de slag gaan om seksuele veiligheid te bespreken en beleid te maken op dit terrein.

Aansluiting Hersteld Hervormde Kerk

In december 2014 is de Hersteld Hervormde Kerk (HHK) officieel aangesloten bij het Meldpunt Misbruik. Gemeenteleden van de HHK kunnen contact opnemen met het Meldpunt voor vragen, advies of meldingen van grensoverschrijdend gedrag. Bij het Meldpunt Misbruik zijn twee vertrouwenspersonen aangesloten uit de HHK. Indien gewenst worden deze vertrouwenspersonen door het Meldpunt ingeschakeld. De HHK heeft een protocol vastgesteld dat de weg wijst als er sprake is van mogelijk (seksueel) misbruik door ambtsdragers of andere personen die gezag uitoefenen in een pastorale of kerkelijke gezagsrelatie. Als een melding uitloopt op een klacht, dan wordt deze behandeld door één van de twee regionale commissies voor opzicht van de HHK.

Contacten voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland

Er zijn in 2014 gesprekken gevoerd met de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland. Deze gesprekken hebben in april 2015 geleid tot aansluiting van de vGKN bij het Meldpunt Misbruik.

5. Het Meldpunt in de media

De presentatie van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk krijgt ruime media aandacht. In februari 2014 verschijnen diverse artikelen over dit Stappenplan in het Reformatorisch Dagblad, het Fries Dagblad en het Nederlands Dagblad.

Een citaat uit één van de kranten: *‘Eén stap gaat over het aanstellingsbeleid van vrijwilligers. „Wij zijn in de kerk vaak geneigd om iedereen aan te nemen die hart heeft voor jongeren. Want we hebben mensen nodig”, zegt Reinier Sanders. „Vaak wordt er weinig doorgevraagd, laat staan dat er antecedenten worden gevraagd. Terwijl dat helemaal niet vreemd zou zijn.”*

Eén van de aanbevelingen is dan ook om voor nieuwe vrijwilligers in het jeugdwerk een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) te vragen.’

Op 23 mei 2014 beschrijft het Nederlands Dagblad onder de kop: ‘Toename misbruikmeldingen in kerkelijke relaties’ de presentatie van de jaarcijfers van het Meldpunt Misbruik op de synode van de GKv. Daarin wordt een toelichting gegeven op de drempel die er kan bestaan om een klacht in te dienen: *‘Het indienen van een klacht dwingt je meermalen te spreken over ‘je slechtste seksuele ervaring ooit’. Het is dan ook goed te begrijpen dat slachtoffers daar vooraf goed over nadenken.’*

In november 2014 verschijnt in het Ambtelijk Contact, maandblad voor ouderlingen en diakenen in de Christelijke Gereformeerde Kerken een artikel van het Meldpunt getiteld: “De pastor op glad ijs?”. In dit artikel wordt het belang van preventie benadrukt en worden kerken opgeroepen een veiligheidscheck te doen.

6. De cijfers spreken

Het Meldpunt wordt steeds vaker benaderd met adviesvragen rondom incest of misbruik in niet-kerkelijke relaties. Dit is terug te zien in het groeiend aantal adviesvragen. Hieronder het overzicht over de afgelopen vijf jaar.

Jaar	Klacht	Melding	Signaal	Advies	Totaal	Preventie/voorlichting
2010	0	12	1	26	39	9
2011	0	4	0	22	26	14
2012	0	5	1	21	27	12
2013	1	7	5	31	44	10
2014	0	10	0	29	39	6

Meldformulier op de website

Sinds 2013 is het mogelijk om via het formulier op de website een melding te doen / advies in te winnen. In 2014 zijn in totaal zijn 19 meldingen via dit Meldformulier bij het Meldpunt binnen gekomen. Met 11 van deze melders heeft het Meldpunt een langer durend contact gehad, bestaande uit e-mail en / of telefonisch contact. Deze 11 meldingen zijn opgenomen in de cijfers van het overzicht 2014.

Van de overige 8 meldingen zijn er 6 doorverwezen naar andere instanties. Twee melders wilden alleen het verhaal kwijt.

Klacht

Er is sprake van een klacht als het slachtoffer van seksueel misbruik in kerkelijke relaties een klacht indient bij één van de klachtencommissies.

Melding

Een slachtoffer kan er ook voor kiezen een melding te doen. Elke melding van seksueel misbruik wordt door het Meldpunt als zodanig behandeld en geregistreerd. Niet elke melding leidt tot een klacht. Dit heeft verschillende oorzaken. Slachtoffers ervaren de gang naar een klachtencommissie vaak als emotioneel extra belastend. Dit verklaart een deel van het verschil in het aantal meldingen en het aantal klachten. Een andere reden voor dit verschil is het feit dat veel kerken zelf adequaat optreden als er sprake is van een melding van seksueel misbruik. Er wordt in die gevallen vaak afgezien van een gang naar de klachtencommissie. Betreft de melding van seksueel misbruik een minderjarige, dan adviseert het Meldpunt altijd om aangifte te doen bij de politie. Neemt de politie deze aangifte in behandeling, dan kan van een gang naar de klachtencommissie afgezien worden.

Signaal

Bij een signaal is er geen sprake van misbruik, wel bestaat er zorg over een bepaalde situatie die onveilig zou kunnen zijn of zou kunnen worden. In die situaties geeft het Meldpunt advies gericht op preventie. In 2014 zijn er geen signalen bij het Meldpunt binnen gekomen.

Advies

Het Meldpunt wordt regelmatig benaderd door kerken en gemeenteleden als er sprake is van seksueel misbruik in andere dan kerkelijke relaties. Het betreft hier vooral situaties van incest en andere vormen van seksueel misbruik of ongewenste seksuele benaderingen. Het Meldpunt neemt deze meldingen serieus en geeft ook in dergelijke situaties advies en / of verwijst door naar andere organisaties.

Met enige regelmaat melden slachtoffers van seksueel misbruik uit andere dan de drie gereformeerde kerken zich bij het Meldpunt. Het advies bestaat dan uit doorverwijzing naar of bemiddeling bij de melding aan de Meldpunten van de Rk kerk, evangelische gemeenten of bij het Meldpunt Misbruik in Pastorale Relaties (SMPR).

Ook geeft het Meldpunt advies aan kerkenraden op het gebied van nazorg en herstel.

Preventie / voorlichting

Het Meldpunt constateert een groeiende belangstelling van de kerken op het gebied van preventie. Zowel kerkenraden als vertrouwenspersonen benaderen het Meldpunt met vragen op het gebied van voorlichting, en over de implementatie van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk. Veel adviesvragen worden telefonisch en per e-mail afgehandeld en zijn niet in dit overzicht opgenomen.

7. Toekomstplannen

Gelukkig wie de volmaakte weg gaan en leven naar de wet van de HEER, gelukkig wie zijn richtlijnen volgen, hem zoeken met heel hun hart. Zij bedrijven geen onrecht, maar gaan de wegen die hij wijst. Uw regels hebt u gegeven opdat wij ons eraan houden. Laat toch mijn wegen recht zijn, ik wil mij houden aan uw wetten.

In de Bijbel, Psalm 119 vers 1 tot 5 worden we opgeroepen de richtlijnen van God te volgen, het maakt je gelukkig staat er zelfs. Seksueel misbruik zorgt voor grote onveiligheid, tast integriteit aan en brengt ernstige schade toe aan slachtoffers. Dit is in strijd met wat ons in Gods Woord wordt voorgehouden ten aanzien van de omgang met de naaste. Ook in 2015 blijft het Meldpunt zich inzetten voor een veilige kerk. We willen ook in het nieuwe jaar kerken stimuleren en ondersteunen bij het gebruik van het Stappenplan Veilig Jeugdwerk.

We kijken ook terug en evalueren onze werkwijze en documenten. Het protocol zal op een aantal punten aangepast worden. We zijn toe aan een aangepaste instructie voor vertrouwenspersonen. Zij krijgen in toenemende mate een rol bij preventie activiteiten.

8. Financieel overzicht 2014

Personeelskosten	€ 39.482
Onkosten bestuur	€ 1.075
Allerlei	€ 3.263
Bankkosten	€ 109
Totaal	<u>€ 43.929</u>

Het vermogen op 31 december 2014
bedroeg € 2.914

Verdeelsleutel kosten:

Christelijke Gereformeerde Kerken	32%
Gereformeerde Kerk Vrijgemaakt	54%
Nederlands Gereformeerde Kerken	14%